

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 250. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius04val-shoot-idm140034109331328.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

II.

**At den Guds bespaattelse/ met suæren
oc banden/ er en synd/ mod den ypperlig oc dyre Guds gerning/
som er vor Genløselse/ ved vor Herris Jesu Christi pine/ væ oc
sprecke/ saar/ blod/ martyr oc død/ saa at de Guds bespaattete
kaarsfeste/ martyte/ skende/ saar gøre/ myrde oc
døde ærens Herre fordømmeligere/ argere oc
forsmæligere/ end det krigs faalck gjorde
til Hierusalem.**

CHristus siger/Joan: 3. Lige som Mose ophøyede Hugormen i Ørcken/ saa skal Menniskens Søn ophøyis/ paa det at alle de som tro paa hannem skulle icke fortabis/ men faa det euige lifff. Af disse vor Herris Christi ord/ kand mand vel forstaa/ huor faare Gud haffuer ladet ophøyet sin Søn/ oc slagit hannem til kaarssit/ om det er der faar skeet/ at mand skal forbande oc formaledide/ met hans vunder/ blod/ martyr oc død/ helder oc der faar/ som Propheten Esaias giffuer tilkende Cap: 53. at hand bar vor skrøbelighed oc siugdum/ tog vor pine paa sig/ hand er saargiort for vore misgerningers skyld/ hand er knusit for vor synders skyld oc straffen ligger paa hannem paa det wi skulle haffue fred/ oc ved hane saar ere wi helbrede gjorde/ det samme giffuer ocsaa Joannes klarlige nock til kende I. Joan. I. der som hand saa siger/ Jesu Christi Blod tenser oss aff alle vore synder/ oc I. Pet: 2. hand haffuer offrit || vore synder i hans legom/ paa 251 træit/ paa det wi skulle være fri fra synden oc leffue i retferdighed/ ved hues saar i ere bleffne helbræde.

Det ligger der paa oc er der paa giort/ lige som Satan sette sig tilforn mod den store salige hemmelighed om Christi Mandom/ ocsaa met mange vnderlige hoffueder/ Secter/ Suermere och Kettere/ lige saa haffuer hand sæt sig op mod denne store gerning/ som er vor Genløselse/ ved vor Herris Jesu Christi pine oc død/ den ved vrang forstand oc Ketteri wnettellig wfructsommelig oc til inted at gøre/ end dog det vaare vel behoff saadant videre at forklare/ dog at effterdi det vil bliffue forlangt paa denne tid/ vil ieg bliffue ved det som ieg haffuer taget mig faare/ saa er det visselige sant/ at al sønderriffuelse/ forsmælse/ vrang forstand oc Ketteri/ mod vor Herrie Christi pine och død/ regnit mod denne neruærendis Guds bespaattelse/ som er mere i brug end Fader vor/ met skenden/ banden oc suæren om vor Herris blod/ vunder/ Martyr/ pine oc død/ haffuer inted vænt/ eller io som barneleg/ Thi ingen Ketter haffuer toridt fare her vd saa groffuelige/ saa forskreckelige/ saa forsmælige oc skendelige/ wanseendis huor saare hand haffuer været forført aff Dieffuelen/ at ieg kand det icke ligere affmale/ i huor megit ieg tencker der paa/ end at saadan Guds bespaattelse er icke aleniste Dieffuelens instrument oc redskab/ huor ved Satan i denne sidste tid griber fat paa det hellige Euangelium/ som tilforn met vrang forstand/ mange hundride Aar ved Kettere er skeet/ men nu ved obenbarlige bespaattelse oc forsmælse/ men at samme bespaattere ere indtagne oc forblindede saa aldellis i det onde || at de kunde icke tro i deris hierte (som 53. Psalme siger) at der er en Gud til/ en opstandelse aff døde/ eller andet lifff/ ellers vden det/ kand ieg icke finde hoss mig huorledis det kand være mueligt/ at it Menniske kand haffue sig saa forsømelig mod Gud/ met saadan forsmælig Suæren oc banden/ vaare der ingen tancke at mand skulde bide effter det tilkommende lifff oc gøre regenskab faar alle wnettige ord/ end sige faar saadan egen vilie oc wforaarsagit skenden/ met Suæren oc banden.

252

Men effterdi at der er inted mere at vinde eller forbedring at haabe/ hoss de Guds bespaattere/ som hoss forblindede faalck/ i det at disse Synder ere bleffne til dygder och saa komne i brug/ at de som haffue giffuit sig der til/ oc ere komne i vane kunde icke vel bryde sig der fra igen/ vil ieg hiemstille det til deris egne tancker/ som ere fromme oc Gudfrøctige/ oc som icke ere besmittede met saadan Guds bespaattelse/ huad mact der ligger paa/ at mand skyer oc flyer saadan Guds bespaattelse/ oc haffuer ingen selskab met dem/ paa det/ at mand icke gør sig delactig met fremmede Synder/ oc belade sig met lige saadan Gudz dom oc vrede/ som den 49 Psalme siger/ Naar du seer en tiuff/ da løber du met hannem oc haffuer selskab met hoerfaalck/ oc effter det/ som den hellige Johannes siger/ dem skal mand icke anamme och icke helder helse som icke føre den rette Euangelii lærdom met dem/ Men huo der anammer dem til sig/ oc haffuer selskab met dem/ hand gør sig deiactig i deris Synder/ huor megit mere bør de fromme gudfrøctige hierter/ at affskilie sig/ oc ingen selskab haffue met dem/ de som icke aleniste ere/ icke vor lærdom anhengende/ men besmitte oc vanære den paa det aller grueligste || oc skendeligste/ ved deris Guds bespaattelse/ Jeg holder det oc gandskelige derfaar/ at naar saadanne fromme Christne løse om sig oc drage sig aff saadan skendige Suæren oc banden/ skulde de vel en part bliffue blod røde aff skam i dem selffue/ och i det minste nogit bekende sig och aldellis holde dem fra saadan bespaattelse/ eller oc nogit der aff formindske/ men effterdi at ingen skyer oc flyer faar saadanne Guds bespaattere/ ingen skilier sig aff fra dem/ men huer mand tider quer der til/ æder oc dricker met dem/ vden al straff oc formaning/ gør mand sig delactig i deris Synd/ lige for den

sag skyld/ at de bestyrckis i deris Synd/ ved saadan quertielse/ oc lade dem tycke/ at det staar dem saare vel/ oc huer mand hører det gerne aff dem.

Men huad den offuer Øffrighed er skyldig til at gøre i den sag/ i det ieg befinder mig for ringe/ at giffue til kende met huad middel oc maade saadan en Synd staar til at oprycke och ødelegge/ vil ieg aleniste paamine dem deris Christelige 253

oc lofflige nidkerhed/ vdi huilken de fordreffue fast i alle land oc første dømme/ det Jødske faalck/ som fiender/ skendere och vor Christelige religions modstandere/ oc haffuer icke mere vild tilstede dem at sette en fod i deris land/ oc der som de saa haffue huldet dem mod Jøderne til denne dag/ oc nu der emod icke aleniste lide och taale i landit/ thi maal værre Guds bespaattere/ men ocsaa haffue dem end nu paa deris Slaat oc Gaarde/ om de sidde icke end til bords met dem oc der til met opholde dem met besynderlig løn oc besaaldning/ huad for en suar regenskab de faa at gøre Gud derfaare/ vden det huad dem och deris land oc faalck bliffuer ellers tilskickit af Gud/ vere sig wlycke eller anden straff/ for saadan en ustraffit || Guds bespaattelse som de kunde lide oc taale/ oc der som Øffrigheden opsetter sig mod Guds riss/ oc tager dog icke den aarsage bort som er til hans vrede/ oc giffuer sig hen mod Tyrcken met stor krige røstning/ da haffue wi dog nu det i nogen tid forfaret huor lyckelige det et gaat dem/ och gaar lige saa ræt til ocsaa/ naar mand skal sige sandhed/ effterdi at Øffrigheden straffer icke de Guds bespaattere/ men at ieg skal fatte det altsammen tilhobe/ lige som paa en traad/ skulde Øffrigheden skicke saadanne Bespaattere mod Tyrcken/ at hand maatte i deris sted miurde dem/ paa det at saadan gruselig Guds bespaattelse maatte icke bliffue wstraffit/ thi huad er nu vore krigsfaalck andet end en hob Guds bespaattere/ skendere/ Suærere oc Bandere/ och at ingen nu i denne tid holder sig selff for en Krigsmand/ vden hand kand vel Suære oc Bande/ om vunder/ martyr oc død/ huo der er fuldferdig i saadan Guds bespaattelse/ hand er den beste och kommer op til stor befalning och bliffuer frem dragen til dubelt/ tre dubelt/ fire dubelt saald/ der aff er det ocsaa kommet i brug at mand kalder de ypperste Krigs mend Martyrhanser. De Tydske (saa vel som vaare Danske) i fordoms tid haffde beuist deris mandelighed met haanden/ och riderlige gerninger/ de haffue saargiort dræbt oc dødet fienderne met deris Vaaben oc Verie/ men nu er al mandelighed Vaaben oc Verie nedlagt/ oc mand fører krig met munden/ de paagribe deris 254 fiender oc martyre dem/ vunder oc døder dem met tungen/ men de bliffue redelige der offuer slagne paa panden/ at dem kand icke vederfaris mere i nogen tog enten lycke eller velfert. ||

Gud naadelige giffue at wi nu i denne tid/ der Tyrcken i nermer oc nermer kommer til oss/ oc wi skulle møde hannem met saadanne Martyrhanser/ icke skulle faa och fornemme der aff stor oc woffueruindelig skade.